

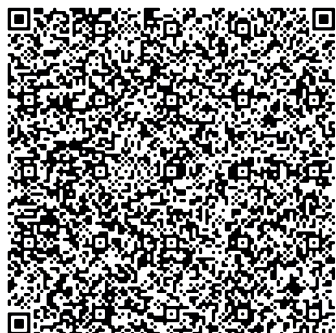
States and resolving existing contradictions. It should be emphasized that these studies help universities understand the importance of the reform of academic degrees, as well as provide practical actionable steps to its efficient and effective implementation.

It is concluded that implementation of Ph.D. and Ed.D. levels in education in Ukraine requires diligence in determining their content and target audience of consumers, and therefore at this stage of reforming of higher education is feasible only implementation of Ph.D. education without limiting access to scientific research in practical education.

Key words: degree; Doctor in Education; PhD in education.

Стаття надійшла до редакції 05.09.2016

Прийнято до друку 27.10.2016

УДК 378 (73)

Ніна Батечко

ORCID iD 0000-0002-3772-4489

доктор педагогічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії освітології,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Тимошенка, 13-б, 04212 м. Київ, Україна
n.batechko@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ В МАГІСТРАТУРІ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

У статті обґрунтовано особливості навчання магістрантів – майбутніх викладачів вищих навчальних закладів у Сполучених Штатах Америки. Проаналізовано загальні тенденції магістерської підготовки в США та їх вплив на організацію навчання майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури. Визначено можливі напрями впровадження американського досвіду навчання магістрантів у вищій школі України.

Ключові слова: магістратура; магістрант; викладач вищої школи.

Вступ. У сучасних умовах простежується тенденція до інтеграції систем вищої освіти різних країн. Останнє зумовлене реальними змінами, що відбуваються на теренах Європи і світу, проблемами глобалізації, становленням інформаційного суспільства, посиленням міграційних процесів, мобільності ринку праці, міжкультурних обмінів та ін.

Вища освіта України існує, функціонує, розвивається в оточенні національних систем вищої освіти Польщі, Німеччини, Росії, Франції та інших європейських країн. Втім, варто зауважити, значний науковий та практичний інтерес представляє система вищої освіти США.

Сучасна система вищої освіти США, яка складалася під впливом історичних, економічних та соціальних чинників, характеризується низкою особливостей, що відрізняють її від західноєвропейських стандартів. Сотні наукових джерел висвітлюють систему вищої освіти США як «найдемократичнішу», «відкрити для всіх бажаючих», «таку яка забезпечує справжню рівність освітніх можливостей». Так, зокрема, структу-

ра вищої освіти країни ґрунтовно проаналізовано В. Г. Кременем, М. Ф. Степком та ін.; організаційно-фінансові аспекти вищої школи висвітлено А. А. Лютих, М. І. Дудкою та ін.; системний аналіз вищої освіти США розглядався С. О. Запрягаєвим; О. Г. Романовський досліджував особливості системи освіти у країні; питання наукового потенціалу проаналізовано в роботах К. В. Астахової; оцінювання навчальних досягнень студентів розглядали І. С. Булах, І. М. Зварич, Г. В. Воронка та ін.

Упродовж останнього десятиріччя українськими науковцями проводилися порівняльно-педагогічні дослідження (Н. В. Абашкіна, Н. М. Бідюк, Т. М. Десятов, І. М. Зварич, Т. С. Кошманова, О. Ю. Кузнецова, М. П. Лещинський, А. П. Максименко, О. В. Матвієнко, О. І. Огієнко, Л. П. Пуховська, А. А. Сбруєва, В. В. Черновецький, Б. І. Шуневич та ін.). Стрімкий розвиток американського суспільства, зауважує І. М. Зварич, ставить нові проблеми перед науковцями, політичними діячами та педагогічними працівниками,

зокрема, проблему реформування системи освіти. Завдяки здійсненим реформам у США освіта стала більш відкритою, різноманітною (Зварич І. М., 2011, с. 112). Останнє спонукало до урізноманітнення форм і методів навчання магістрантів, що значним чином вплинуло на підготовку фахівців з вищою освітою у Сполучених Штатах Америки.

Зауважимо, що навчання майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури у Сполучених Штатах Америки потребує окремого наукового дослідження.

Мета статті – обґрунтувати особливості навчання магістрантів – майбутніх викладачів вищої школи у США та можливості впровадження американського досвіду навчання магістрантів у вищій школі України.

Загальні тенденції магістерської підготовки та особливості навчання магістрантів у Сполучених Штатах Америки. Характеризуючи підготовку магістрів у США, варто звернути увагу на своєрідність американської вищої школи, яка полягає в її багаторівневості та розгалуженості, поділу вищих навчальних закладів на державні та приватні, їх відмінності за якістю та кількістю студентів, наявності систем залікових одиниць, особливостях роботи професорсько-викладацького складу. Як зазначає В. Е. Лунячек, багаторівневості системи вищої освіти, створена на основі «розподілу функцій» між навчальними закладами, є саме тим механізмом, за допомогою якого в США намагаються вирішити проблему підвищення якості підготовки фахівців (Лунячек В. Е., 2008, с. 17).

Модуль «американського університету», зауважує С. В. Бурдіна, сформувалась на підставі різноманітних організаційних і навчально-методичних підходів, які впроваджували перші американські університети. Успішне втілення інноваційних ідей Гарвардським, Йельським, Чиказьким або Вісконським університетами щодо організації навчання, а саме – практики впровадження дисциплін за вибором, гнучкості в організації навчального процесу, удосконалення системи відбору студентів, інновацій в університетському управлінні, сприяло запозиченню багатьма американськими університетами підходів, не тільки в США, а й в інших країнах (Бурдіна С. В., 2008, с. 2). Зазначені підходи сформували загальні тенденції розвитку магістратури та особливості навчання магістрантів США.

В США дослідники виокремлюють такі види магістерських програм (Gaff L. G., 2003):

- магістр специфічної сфери діяльності – можна здобути на основі рівня бакалавра;
- магістр адміністрування – для роботи в сфері бізнесу та управління;
- виконавчий магістр – реалізується в сфері адміністрування.

Специфіка підготовки магістрантів зумовлена особливостями законодавчої бази США та їх відповідною практичною підготовкою, а саме (Губарев В. В., 2009):

- формами організації науки у дослідницьких і проєктних закладах США;
- принципами фінансування наукової діяльності, насамперед дослідницьких університетів як основної форми організації фундаментальної науки в США;

– комерційною діяльністю університетів як можливого джерела фінансування досліджень і впровадження результатів наукової діяльності.

Зауважимо, що лише 15-20% студентів продовжують своє навчання в магістратурі. Для того, щоб навчатись за магістерською програмою, студент повинен скласти тест, розрахований на вступників так званої graduate school (аспірантури). Залежно від результатів, а також середнього балу оцінок, отриманих у процесі навчання на бакалавра, приймальна комісія не тільки ухвалює рішення про зарахування, але також може призначити стипендію або відмовити в ній. У більшості випадків ці стипендії оплачують коштом наукових грантів тих професорів, які залучають студентів до виконання конкретних наукових проєктів. Рідше стипендії виплачуються з доходів університетів і факультетів. У цьому випадку студент, як правило, повинен виконувати ще якусь додаткову роботу: проводити лабораторні заняття зі студентами перших курсів, перевіряти домашні завдання, працювати певну кількість годин на тиждень в бібліотеці або в комп'ютерному класі тощо (Сиротіна О. О., 2011, с. 101).

Мета цього етапу навчання, як зазначає О. О. Сиротіна, – прищепити студентам навички дослідницької роботи, навчити їх мислити аналітично, творчо підходити до вирішення наукових завдань. Це своєрідний досвід, який студенти отримують, працюючи в лабораторіях, конструкторських бюро, у процесі написання наукових доповідей та статей, тобто будучи залученими до активної дослідницької діяльності під керівництвом професора – лектора. Водночас майбутні магістри мають вивчити певну кількість курсів, в основному в межах своєї спеціалізації. Навчання в магістратурі триває, як правило, два роки; щоб отримати ступінь доктора наук (Ph.D.) студент повинен провчитися ще три роки.

Майже в кожному вищому навчальному закладі США, зауважує Н. І. Мачинська, є організаційні особливості в підходах до формування цілей і завдань магістерської програми. Тому, вищий навчальний заклад має змогу самостійно вирішувати практичні завдання в процесі підготовки майбутніх магістрів через відповідне змістове наповнення. Така автономія вищих навчальних закладів сприяє ефективному виконанню завдань, які передбачені магістерською програмою (Мачинська Н. І., 2013, с. 166).

Зауважимо, що у провідних вищих навчальних закладах США, перш за все у дослідницьких університетах, у навчанні майбутніх фахівців вважають за доцільне відійти від вузької спеціалізації (що є характерною рисою американської вищої школи) у підготовці кадрів широкого профілю.

Замість інформативних знань і конкретних навичок у навчанні фахівців переважають засвоєння основних наукових принципів та прагнення до системного підходу (Бельмаз Я. М., 2011, с. 28). З таким завданням найкраще справляються навчальні заклади, в яких не лише зосереджені наукові школи з різних галузей, що забезпечують широку міждисциплінарну та фундаментальну базу освіти, але й в яких отримані знання постійно підтримуються власними науковими дослідженнями викладачів, аспірантів і магістрантів.

Особливості навчання майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури. Варто зазначити про досвід навчання майбутніх викладачів вищих навчальних закладів США у магістратурі. Як відомо, магістратура є однією із основних форм підготовки та перепідготовки викладачів вищої школи поряд із докторською та системою післядипломної освіти. Магістерські програми навчання викладачів вищої школи в США, на кшталт британських, включають вагому теоретичну складову, втім абсолютно є очевидною, як зазначає Я.М. Бельмаз, їх практична орієнтація (Бельмаз Я. М., 2010, с. 30). Їх аналіз дає підстави виділити найтипівіші риси:

- програми складаються з обов'язкових та факультативних дисциплін;
- основна тематика, яку охоплюють навчальні програми стосуються ролі викладача вищої школи, основ освітнього процесу, оцінювання знань, вмінь та навичок студентів, техніки, форм і методів викладання у вищій школі, філософії викладання;
- майже всі програми містять курси, які присвячені проблемі запобігання плагіату в науковій діяльності;
- одним із головних методів оцінювання роботи магістрантів є портфоліо;
- велика увага приділяється рефлексії або самоаналізу;
- у процесі навчання використовується низка підходів та методів навчання, з яких головними є особистісно-орієнтоване навчання, інтерактивні технології, метод проектів, проблемний метод;
- обов'язковим є захист магістрантом науково-дослідної роботи.

Цікавим є приклад навчання магістрантів у Педагогічній школі Мічиганського університету (Бельмаз Я. М., 2011, с. 27). Програма навчання магістрантів з вищої та післядипломної освіти структурована так, підкреслює Я. М. Бельмаз, щоб з одного боку, подати студентам загальне розуміння про вищу освіту, як місце їх діяльності, а з іншого – забезпечити можливість для кожного реалізувати себе у тих сферах, у яких особистість зацікавлена. Характерною рисою програми є взаємодія студентів з різною підготовкою та цілями щодо майбутньої кар'єри. Студенти також мають можливість працювати разом з докторантами, обравши цей чи ін-

ший факультативний курс. Такий підхід, вважає Я. М. Бельмаз надає студентам можливість оцінювати і вирішувати різноманітні питання, що стосуються вищої освіти. Варто зазначити, що магістерська програма готує фахівців до широкого спектру посад у сфері вищої освіти, включаючи адміністраторів і викладачів коледжів та університетів, посадовців національних і штатних агенцій, професійних асоціацій, консорціумів, регіональних координаційних рад, акредитаційних відомств.

Зауважимо, що навчання за зазначеною магістерською програмою та за іншими, які пропонують університети США має спільні риси з навчанням за національною магістерською програмою «Педагогіка вищої школи». Тому, як зазначає Я.М. Бельмаз «не зайвим буде творчо застосувати досвід підготовки викладачів вищої школи через магістратуру США» (Бельмаз Я. М., 2011, с. 29). Хоча вітчизняні і американські програми і відрізняються за змістом, проте, кожна з них спрямована на розвиток теоретичних знань та практичних професійних вмінь майбутніх викладачів для ефективної діяльності у сфері вищої та післядипломної освіти.

Аналіз магістерських програм навчання майбутніх викладачів вищої школи в США засвідчує, що вони завжди мають професійно практичну спрямованість. На сучасному етапі країна переходить до нової парадигми підготовки майбутніх педагогів, спрямованої, перш за все, на їхню підготовку впродовж життя. З огляду на це у 90-ті роки минулого століття у США було запроваджено нову програму підготовки майбутніх викладачів вищих навчальних закладів «Preparing future faculty» (PFF), яка наразі є національною. Основною метою програми є підвищення якості американської освіти на основі підготовки нового покоління викладачів. Зауважимо, що програма спрямована на активізацію підготовки викладачів саме у дослідницьких непедагогічних університетах і розрахована на загал студентів, які досягли певних успіхів у наукових дослідженнях. Окрім того, програма є обов'язковою для всіх викладачів і асистентів.

Основними навчальними формами професійної підготовки майбутніх викладачів у форматі програми PFF, звертає увагу О. Г. Проворова, є навчальні майстерні, метою яких і є розвиток викладацької компетентності (Проворова О. Г., 2002, с. 49). Так, до основних модулів майстерень належать: ефективність навчання, стратегії навчання; активне та кооперативне навчання; побудова, оформлення та переоформлення навчальних курсів; допомога новим та молодим викладачам; оформлення та презентація ефективних навчальних майстерень; оцінювання навчальних досягнень студентів; читання лекцій та інші види діяльності викладачів.

Однією з важливих складових навчання майбутніх викладачів за програмою PFF є постійно-діючий семінар «Підготовка до кар'єри викладача», метою якого є: інформування майбутніх педагогів про

різні напрями викладацької діяльності; ознайомлення з особливостями організації кар'єри викладача; корпоративної культури вищого навчального закладу; мотивування молодих викладачів до довготривалого самостійного дослідження основ успішної викладацької кар'єри. Основними методами роботи з майбутніми викладачами у програмі PFF є тренінги, навчальні майстерні, навчальні екскурсії тощо.

О. О. Сиротіна вказує на кластерний характер програми PFF. Кластер – це головний інститут або факультет, який співпрацює з іншими партнерськими інститутами або факультетами. У кластер поряд з головним інститутом можуть входити, наприклад, гуманітарні коледжі (*Liberal Arts Colleges*), громадські коледжі (*Communitie Colleges*) та інститути, які мають право на підготовку магістрів (Сиротіна О. О., 2011, с. 103). Кластером управляє керівний комітет, який визначає пріоритети і напрями діяльності програми PFF. До складу комітету входять представники кожного партнерського навчального закладу, які мають рівне право голосу в керівництві програмою. Кластери створено також для того, щоб забезпечити майбутніх викладачів вищих навчальних закладів, які навчаються у головному інституті місцем для педагогічної практики, ознайомлення з іншими навчальними закладами і, відповідно, з іншими видами навчальної діяльності.

Окрім того, програми PFF мають у повному обсязі враховувати роль та обов'язки викладачів, залучених до викладання, наукові дослідження і суспільну роботу, підкреслюючи при цьому, що в різних навчальних закладах ці види діяльності різні. Наставниками викладачів, які беруть участь у цій програмі, є не лише наукові керівники, але й інші викладачі, які мають належний науково-педагогічний досвід. При оцінюванні діяльності викладача у форматі програми PFF комплексно враховується наукова, викладацька та суспільна робота педагога.

Варто зауважити, що окрім національної програми навчання майбутніх викладачів вищої школи, у США практично кожен університет реалізує власні форми навчання майбутніх педагогів. Для цих цілей створені спеціальні адміністративні одиниці, як от: *Center for Faculty and Staff Development*, *Center for Teaching and Learning*, метою яких є підвищення якості навчання студентів шляхом підтримки професійного розвитку викладачів та стимулювання викладацької діяльності. Зазначені програми допомагають викладачеві увійти в освітнє середовище свого університету, ознайомитися з обов'язками і різними видами діяльності в ньому та допомогти у побудові педагогічної кар'єри.

Зазначимо, що робота локальних центрів з професійного зростання викладачів вищих навчальних закладів у США спрямована за двома наступними векторами. Перший має на меті оволодіння майбутніми викладачами методами навчання, які дозволяють організувати освітній про-

цес, розробку курсів, методичних рекомендацій з використанням таких стратегій навчання, як-от: інтерактивні лекції, дискусії, круглі столи, *case-studies*, проблемне навчання, тренінги та інші нетрадиційні методи навчально-виховного процесу. Інший вектор професійних програм підготовки викладачів вищих навчальних закладів пов'язаний з оволодінням ними стратегією особистісного зростання та соціальної значущості. Основною складовою цієї частини програми є створення портфоліо викладача, який містить декілька компонентів, як-от: опис методології професійної діяльності викладача; місце та роль дисципліни у навчальному плані, кроки самоосвіти, необхідні для ефективного викладання; плани на майбутнє. При цьому до портфоліо додаються робочі плани, контрольні роботи, результати оцінювання навчальних досягнень студентів, власної самооцінки, інших викладачів. Портфоліо презентується колегам та обговорюється керівниками проекту, після чого воно стає орієнтиром професійної діяльності викладача, його професійного становлення та розвитку. Портфоліо, на думку Я. М. Бельмаз, дає змогу викладачеві визначити для себе шлях професійного розвитку (Бельмаз Я. М., 2011, с. 25). Проаналізувавши роботи, присвячені питанню викладацького портфоліо, дослідниця наголошує, що раніше багато вищих навчальних закладів США та Великої Британії використовували портфоліо для підвищення статусу викладацької діяльності, а зараз потенціал портфоліо здебільшого полягає у професійному розвитку професорсько-викладацького складу, причому обов'язковою складовою портфоліо мають бути рефлексивні судження з проблем зі сфери наукових інтересів викладача.

Звертаючись до позитивного американського досвіду навчання майбутніх викладачів вищої школи, варто вказати на практику оцінювання педагогічної компетентності викладача США. За даними С.Т. Різниченко, оцінці підлягають «...найважливіші академічні функції більшості університетів, що включають в себе навчання, проведення досліджень, участь у громадській діяльності» (Різниченко С. Т., 2000, с. 114). Оцінювання проводиться на основі комплексного вивчення діяльності викладача, де джерелами його оцінки є систематичний формальний рейтинг у студентів; оцінка керівника; рейтинг серед колег; оцінювання комітету викладачів; участь викладача у робочих семінарах; залишкові знання студентів; результати іспитів; популярність елективних курсів (кількість студентів, які їх відвідують); самооцінка (підсумкова доповідь викладача); думка союзу студентів – випускників.

Варто зазначити, що оцінювання педагогічної діяльності викладачів університетів США є різнобічним, у ньому задіяні колеги, адміністрація, студенти, громадськість, та все ж домінуючим фактором

оцінки педагогічної майстерності викладача є думка студентів та безпосередньо результати їх навчальної діяльності. Результати оцінювання педагогічної компетентності викладачів студентами, зауважує І. М. Зварич, вивчають працівники освіти та адміністрація вищого навчального закладу, вони аналізують і широко використовують їх для діагностування і контролю освітніх послуг, модернізації вищого закладу освіти, і меншою мірою ці результати є джерелом інформації про сприйняття студентами навчального процесу (Зварич І. М., 2011, с. 117).

Для української вищої освіти будуть корисними результати опитування студентів американських університетів щодо того, якими якостями має володіти сучасний викладач вищого навчального закладу. Респонденти вказали, що (Light Richard I., 2001, р. 42):

- викладач має розумно використовувати час на занятті;
- використовувати на заняттях гумор та спонтанність;
- обережно ставитись до питань расової приналежності;
- бути чуйним до студентів, готовим надавати консультації у позааудиторний час;
- на екзамен подавати тільки ті питання, які обговорювались на занятті.

Студенти цінують, коли викладач обізнаний не тільки в своїй галузі знань, ґрунтовно володіє різнобічними знаннями, вміло використовує міжпредметні зв'язки. На більшу повагу заслуговують енергійні, непередбачувані викладачі, з виразною доступною для слухачів мовою. Бажано, щоб викладач вже з першого заняття вивчив імена всіх слухачів курсу (Light Richard I., 2001).

Як правило, в американських університетах рейтинг оцінювання знань студентів поділяють на категорії: «відмінно», «добре», «потребує допомоги» і підтверджують показниками якісного рівня їхніх знань. Такий підхід до рейтингу діагностування рівня знань студентів як показника оцінювання педагогічної компетентності викладачів, на думку І. М. Зварич, виявляє, хто з педагогів потребує певної підтримки, а кого потрібно нагородити за плідну працю у вищому навчальному закладі (Зварич І. М., 2011, с. 113).

Особливості використання американського досвіду підготовки викладачів вищої школи в Україні. Оскільки система професійної освіти в Україні перебуває у стані пошуку шляхів її реформування, то врахування тенденцій навчання магістрантів – майбутніх викладачів вищої школи є наразі актуальною задачею. Система вищої освіти як України, так і США мають однакову мету – підготувати висококваліфікованого викладача вищого навчального закладу, готового до постійного самовдосконалення впродовж усієї професійно-педагогічної діяльності. Проте варто зауважити, як підкреслює І.Н. Мартинова, Америка на відміну від Росії та України, у

процесі впровадження реформаційних змін в освіту вже вирішила низку педагогічних проблем, які значно вплинули на систему підготовки викладачів у вищому навчальному закладі, таких як: диференціація та індивідуалізація професійної підготовки майбутнього педагога, застосування широкого спектра новітніх технологій у процесі навчання, впровадження інноваційних програм педагогічної підготовки у практику навчання магістрантів вищих навчальних закладів (Мартинова І. Н., 2004). Відмінність американської системи підготовки педагогічних кадрів, зауважує І. Н. Мартинова, полягає в гнучкості освітньої системи, здатності до швидкої адаптації до вимог сучасного суспільства. Саме ця властивість американської освітньої системи підготовки викладачів вищої школи суттєво впливає на якість навчання майбутніх педагогів та їх конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг в країні.

Серед особливостей американського варіанту вдосконалення навчання майбутніх викладачів вищої школи, які варто перейняти і у вітчизняній практиці підготовки педагогів, С. С. Вітвицька виділяє акцент на етнізацію у контексті впровадженої на національному рівні полікультурної освіти, зміцнення практично-методичної спрямованості навчання та зміну ціннісних орієнтацій в освіті з метою їх упорядкування відповідно до результату педагогічного впливу (Вітвицька С. С., 2009).

Л. М. Романишина зауважує, що і для української, і для американської моделі навчання майбутніх магістрантів характерне поєднання різних методів – традиційних і інноваційних (Романишина Л. М., 1998). Суттєвою характеристикою процесу навчання в американській магістратурі є широке застосування електронного навчально-методичного забезпечення для різних цілей і завдань, зокрема для організації самостійної роботи магістрантів з літературою, роботи над дослідницькими тестовими завданнями та контролю. Сучасні американські педагоги визначають можливість створення менш трудомістких моделей навчання. Це сприяє, на думку Л. М. Романишиної, зменшенню прямого втручання викладача в навчальний процес і надає магістрантам змогу знаходити та використовувати навчальний матеріал самостійно. В ідеалі, вважає дослідниця, – це комбінація самостійного ознайомлення магістрантів із заздалегідь підготовленим навчальним матеріалом і взаємодія студентів із викладачем, а також між собою.

У результаті аналізу досвіду роботи вищих навчальних закладів США щодо навчання майбутніх викладачів вищої школи ми виділили наступні умови для ефективної екстраполяції американського досвіду в системі підготовки викладачів вищих навчальних закладів України:

- багатовимірність та розгалуженість системи вищої освіти США, що спонукає до різноманітності форм і методів навчання майбутніх педагогів;

- інтеграція наукових досліджень та викладання – національна стратегія та мета в управлінні сектора вищої освіти США;
- зміна функцій викладачів у навчальному процесі з інформуючої та контролюючої на консультативну та коригуючу;
- особистісно орієнтований та аксіологічний характер навчання в США;
- різнобічність оцінювання педагогічної діяльності викладачів вищих навчальних закладів;
- створення спеціальних програм підготовки консультантів, тьюторів, озброєних методикою побудови консультативного діалогу на основі розуміння запитів і мотивів студентів.

Висновки. Узагальнюючи, можемо стверджувати, що досвід навчання майбутніх викладачів вищих навчальних закладів в умовах магістратури є цінним надбанням для вивчення, порівняння та творчого втілення у сфері вищої освіти України. Вважаємо, що цей досвід буде корисним для вирішення аналогічних проблем, що постають перед вітчизняною педагогічною освітою в період її трансформування та інтеграції у європейський та світовий освітній простори і дозволить спрогнозувати подальші шляхи реформування системи підготовки викладачів вищої школи.

Література

1. Бельмаз Я. М. Використання британського й американського досвіду в професійному розвитку викладачів вищої школи України / Я. М. Бельмаз // Гуманізація навчально-виховного процесу. – 2011. – Спецвипуск 7. – С. 23-33.
2. Бельмаз Я. М. Професійна підготовка викладачів вищої школи у Великій Британії та США: Монографія / Я. М. Бельмаз. – Горлівка: вид-во ГДППМ, 2010. – 304 с.
3. Бурдіна С. В. Система підготовки магістрів управління освітою у вищих навчальних закладах США: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.06 «Теорія та методика управління освітою» / Світлана Василівна Бурдіна: Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2008.
4. Вітвицька С. С. Педагогічна освіта магістрів в умовах ступеневої освіти: теоретико-методологічний аспект: Монографія / С. С. Вітвицька. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 440 с.
5. Зварич І. Сутність проблеми педагогічної компетентності викладачів у вищих навчальних закладах США / Ірина Зварич // Вища освіта України. – 2011. – № 3. – С. 112-118.
6. Лунячек В. Е. Деякі практичні питання управління в США / В. Е. Лунячек // Нова педагогічна думка. – 2008. – №1. – С. 16-20.
7. Мартынова И. Н. Профессиональная подготовка будущих учителей иностранных языков в вузах России и США к иноязычному обучению: Дис. на соискания уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / И. Н. Мартынова. – Чебоксары, 2004. – 204 с.
8. Мачинська Н. І. Педагогічна освіта магістрантів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю: Монографія / Н. І. Мачинська. – Львів: ЛовДУВС, 2013. – 416 с.
9. Проворова О. Г. Подготовка преподавателей высшей школы в США / О. Г. Проворова // Вестник ВГУ Проблемы высшего образования. – 2002. – № 6. – С. 48-52.
10. Різниченко С. Т. До проблеми атестації науково-педагогічних кадрів в США / С. Т. Різниченко // Теоретичні питання освіти та виховання. – 2000. – №9. – С. 112-116.
11. Сиротіна О. О. Дослідження змін у парадигмі підготовки викладачів вищої школи у США / Олена Сиротіна // Вища школа. – 2011. – № 2. – С. 99-106.
12. Gaff L. G. Preparing future faculty in the humanities and social sciences. A guide for change / L. G. Gaff, A. S. Pruitt-Logan, L. M. Sims, D. D. Denecke. – Washington, DC, 2003. – 130 p.
13. Light Richard I. Morning the most of the college. Student speak their minds / Richard I. Light. – Combr., Mass., Lud., Horvard University press, 2001. – 242 p.

ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ В МАГИСТРАТУРЕ В СОЕДИНЕННЫХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

Батечко Нина, доктор педагогических наук, доцент, ведущий научный сотрудник научно-исследовательской лаборатории освитологии, Киевский университет имени Бориса Гринченка, ул. Тимошенко, 13-б, 04212 г. Киев, Украина, n.batechko@kubg.edu.ua

В статті обосновано особливості навчання магістрантів – майбутніх викладачів вищих навчальних закладів в Соединенных Штатах Америки. Проаналізовані загальні тенденції магістерської підготовки в США і їх вплив на організацію навчання майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури. Визначені можливі напрями впровадження американського досвіду навчання магістрантів в вищій школі України.

Ключевые слова: магістратура; магістрант; викладач вищої школи.

PECULIARITIES OF TRAINING OF HIGHER SCHOOL TEACHERS IN MAGISTRACY IN THE UNITED STATES

Batechko Nina, doctor of pedagogical sciences, leading researcher of Scientific-Research Laboratory of Educology, Borys Grinchenko Kyiv University, 13-b Tymoshenko Str., 04212 Kyiv, Ukraine, n.batechko@kubg.edu.ua

The peculiarities of training of master's degree students – future teachers of higher educational institutions in the United States are grounded in the article. The main tendencies of the US higher education development and their impact on the organization of training of master's degree students – future teachers of higher school are noted. The basic vectors of the research in pedagogical theory on the problems of American higher school and basic directions of comparative pedagogical research are outlined. The general tendencies of master training in the US and their interdependence with the training process for future higher school teachers in the US are analyzed. The examples of introducing of innovative forms and methods of training of future teachers of higher educational institutions in the conditions of magistracy are provided. Important areas of implementation of the American experience in training of master's degree students in higher school in Ukraine are determined.

Key words: magistracy, master's degree student, higher school teacher.

Стаття надійшла до редакції 06.10.2016

Прийнято до друку 27.10.2016

УДК 378

Natalia Mospan

ORCID iD 0000-0001-8610-7965

Ph.D, Assistant Professor of English Philology and Translation Department,
Borys Grinchenko Kyiv University,
13-b Tymoshenko Str., 04212 Kyiv, Ukraine
n.mospan@kubg.edu.ua

STYUDENTS TRAINING TENDENCY IN THE EUROPEAN UNION: LEGAL ASPECT

The article presents the current trends in the preparation of students in higher education in the EU. These trends are identified on the basis of the analysis of legal documents (legal acts of primary and secondary law), which reflect the EU response to contemporary global changes in education: globalization and marketization. These processes require from higher education to provide new approaches to the training of students in accordance with labour market demands. With this in mind, the author focuses on the process of teacher training as well.

Keywords: higher education; labour market; legal acts; training of students; the EU.

Introduction. The processes of globalization and marketization have direct impact on policy in the field of higher education. The study of the European Commission reports (The European Higher Education Area in 2015, 2014; Structural Indicators for Monitoring Education and Training Systems in Europe, 2015) indicates that the main aim of the modernization of higher education and the labour market in the EU is to improve the employment prospects of graduates. In this process there are two main strategic directions. The first area focuses on the labour market demand – which should be considered by HEIs. The second – selects employable graduates and provides a supply-side perspective: what universities have to reach for graduates, for example, provide graduates a set of relevant skills and competencies. In this regard, most of the discus-

sions are focused on the role of universities and how they should function in the knowledge society of the XXI century.

Statement of the problem. In order to overcome the economic crisis the EU chose strategy «Europe 2020», this means the European movement towards highly-developed economy, which needs highly skilled workers. Accordingly, the future success of the EU economy depends on effective transition of graduates from higher education and training to employment, which is possible only if the graduates have appropriate training for employers' demands. This situation is changing not only the role of universities in general, but the training process as well, where the function of the teacher will win a significant role. Teachers at universities can play a crucial role in the formation of the